

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   ศักยภาพและปัญหาของการเกษตรแบบยังชีพของชาวลึ้น
 ในบ้านหนองน่าน อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ชื่อผู้เขียน   นายสุรชัย จินณะแก้ว

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป คชศิลา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	กรรมการ
อาจารย์ฐานิสวรรค์ วงศ์ประเสริฐ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพและปัญหาของการเกษตรแบบยังชีพของชาวลึ้นบ้าน
 หนองน่าน ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
 การทำการเกษตรแบบยังชีพ ปัญหา และข้อเสนอแนะการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกร จำนวน
 62 ครัวเรือน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล
 ด้วยการแจกแจงความถี่และประมวลผลด้วยตารางค่าร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า ชาวลึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา มีสมาชิก 6-10 คนต่อ
 หลังคาเรือน โดยมีแรงงานในการผลิต 3-4 คน ข้าวเหนียวและผักต่างๆ เป็นอาหารหลัก ส่วนเนื้อ
 ปลาและผลไม้เป็นอาหารรอง มีรายได้จากการรับจ้างอยู่ในระหว่าง 1,000-5,000 บาทต่อปี สัตว์
 เลี้ยงมีไว้เพื่อบริโภคและประกอบพิธีกรรมต่างๆ รายจ่ายอยู่ในระหว่าง 2,001-4,000 บาทต่อปี
 เกษตรกรไม่นิยมกู้เงิน มีรายจ่ายค่ายาสูบพื้นบ้านประมาณ 100-200 บาทต่อปี ไม่มีเงินออมเหลือ
 ในการที่จะฝากธนาคาร แต่มีเงินเก็บไว้ใช้ในบ้านอยู่ในระหว่าง 501-1,000 บาท จำนวนผลผลิต
 จากการทำข้าวไร่ต่อปีได้ผลผลิตประมาณ 51-100 ถัง ข้าวโพดผลิตได้ 10 ถัง เผือก 31 กิโลกรัม
 มัน 31 กิโลกรัม แตงกวาได้ 11-20 กิโลกรัม ฟักทองได้ 11-20 กิโลกรัม ผักกาดได้ 21-30
 กิโลกรัม ขนาดพื้นที่ถือครองที่ดิน 11-20 ไร่ พื้นที่สำหรับทำนาข้าว 1-5 ไร่ และสัตว์เลี้ยง 11
 ตัวต่อหลังคาเรือน

ศักยภาพในการเกษตรแบบยั่งยืนของชาวล้าน คือมีวิถีชีวิตผูกติดอยู่กับผืนดินและ
ภูเขา รักและหวงแหนท้องถิ่น รักและเคารพผู้อาวุโสพร้อมกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชาวล้าน
ประกอบอาชีพด้วยการทำไร่ข้าวเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ยึดถือจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัด
แต่มีความสามารถจัดการไร่ข้าวให้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพตลอดปี นอกจากนี้ยังพึ่งพาวัตถุและ
เทคโนโลยีสมัยใหม่ด้วย เน้นการพึ่งพาธรรมชาติในการดำรงชีพและมีสภาพชีวิตที่เรียบง่าย จึง
เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ชาวล้านมีศักยภาพในการดำรงชีพได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน

ปัญหาในการทำการเกษตรแบบยั่งยืนที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวกับการถือครองที่ดินซึ่งเป็น
เขตป่าสงวนและเขตอุทยานแห่งชาติ สภาพดินเป็นหินขาดความอุดมสมบูรณ์ สัตว์ป่ามักจะบุกรุก
ทำลายพืชไร่ ชาวล้านไม่ใช่สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ปัจจุบันชาวล้านต้องการพื้นที่ทำ
การเกษตรเพิ่มขึ้น

Independent Study Title Potential and Problems of H'tin's Subsistent Agriculture at
Ban Nong Nan, Bor Kleua District, Nan Province

Author Mr. Surachai Jinnakeaw

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Asst. Prof.	Prateep Kochsila	Chairman
Asst. Prof.	Dusdee Nalampang	Member
Asst. Prof.	Katin Srimongkol	Member
Lecturer	Thanit Wongprasert	Member

Abstract

The purposes of this research entitled "Potential and Problems of H'tin's Subsistent Agriculture at Ban Nong Nan, Bor Kleua District, Nan Province" were to investigate subsistent agriculture, problems and recommendations of 62 farmers. Data was collected by using questionnaires and interview and analysed by frequency and percentage. The study found that most farmers were illiterate. Family members were 6-10 persons with 3-4 family labor. Their main food were glutinous rice and vegetables while meat, fish and fruits were minor food. Their wage income was about 1,000-5,000 Baht per annum Their domestic animals were used for consumption and for religious ceremonies. The expenditure was about 2,001-4,000 Baht per year with 100-200 Baht for tobacco. They had no deposit in the Bank but kept around 501-1,000 Baht at home. The farmers harvested dry rice 51-100 tang, maize 1-10 tang, taro and yam were the same amount, that is, 31 kilogrammes per annum. Vegetables, namely, cucumber, pumpkin, snake cucumber and local lettuce were about 11-20, 11-20, 31 and 21-30 kilogrammes respectively.

Farmers had ways of lives attached to land, mountain and locality. They also loved and respected the seniors as well as conserved natural resources. Farmers used rice fields as their basic of living. They are traditional but having ability to produce rice enough to consume all year round. In addition, they rarely depended on materials and technology but on nature with simple life. This is the main reason why they are able to live sufficiently and sustainably.

The problems of subsistent agriculture were land tenure located in the reserve forest and national park. Soil conditions were rocky and unfertile. Wild animals were often intruded and destroyed their crops. Farmers did not use any pesticide for plant protection. At present, they need more cultivated land.